

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ALYTAUS MIESTO
SAVIVALDYBĖ

SINAGOGOS PASTATO PRITAIKYMAS MIESTO GYVENTOJŲ KULTŪROS REIKMĖMS

Pirmoji medinė sinagoga Alytuje buvo pastatyta šalia aikštės Kauno gatvėje 1856 m. Kaip byloja istoriniai šaltiniai, „tai buvo nedidelis pailgo plano pečiais apšildomas pastatėlis, po vienu stogu glaudęs mokyklą ir rabino butą.“ Projektą rengė Kalvarijos apskrities architektas, tvirtino Lenkijos karalystės švietimo ir religijos komisija. Toje pat vietoje arba šalia XIX a. pabaigoje pastatyta mūrinė sinagoga. Per 1909 ir 1911 m. gaisrus, siaubusius Alytų, sinagoga sudegė. Sinagoga buvo atstatyta 1911 m. pagal buvusios sinagogos projektą. Šalia jos tais pačiais metais buvo pastatytas rabino namas. II Pasaulinio karo metu sinagoga buvo subjaurota, o sovietiniais laikais pakeista jos paskirtis: pastatas buvo pertvarkytas į druskos sandėlį. Tiek sinagoga, tiek rabino namas yra pakankamai gerai išlaikę savo pirminę išvaizdą. Išlikę raudonų ir geltonų plytų fasadai, užbaigti trikampaiais frontonais, papuošti stilizuotais piliastrais, yra išlikusios smailiaarkės langų angos, virš jų – pusapskritės su plytų mūro dantukais užmūrytos nišos. Sinagoga taip pat papuošta pagrindiniu judaizmo simboliu – plytų mūro Dovydo žvaigžde.

Buvusi sinagoga yra įtraukta į Kultūros vertybių registrą, objekto unikalus Nr. 32379. Šiuo metu sinagogos pastatas stovi nenaudojamas, ir jokia veikla jame nevykdoma, nes pastato infrastruktūra tam nėra pritaikyta. 2016 m. Kultūros paveldo departamento ir Alytaus miesto savivaldybės lėšomis pradėti ir tebetęsiami pastato tvarkybos darbai.

Europos regioninės plėtros fondo paramos ir Alytaus miesto savivaldybės lėšomis 2018–2020 m. numatoma įgyvendinti Buvusios sinagogos pastato Kauno g. 9 Alytuje rekonstravimo ir aplinkinės teritorijos sutvarkymo projektą, kurio tikslas - padidinti kultūros paveldo objekto, buvusios sinagogos pastato, žinomumą ir pritaikyti jį lankymui, sukuriant kokybiškas kultūros paslaugas bei skatinant lankytojų srautus. Projekto įgyvendinimo metu sinagogos pastatas bus pritaikytas Vizualiųjų menų centro, kaip Alytaus kraštotyros muziejaus padalinio, veiklai: pagal VI „Lietuvos paminklai“ parengtą techninį projektą bus atlikti kapitalinio remonto darbai: pirmajame aukšte bus įrengtas tambūras, vestibulis, laiptinė, universali ekspozicijų salė, koridorius, moterų WC, neįgaliųjų ir vyrų WC, techninė patalpa, keltuvas neįgaliesiems. Šiame aukšte bus rengiamos parodos, ekspozicijos, konferencijos, seminarai, edukacijos, mokymai, paskaitos, knygų pristatymai, filmų peržiūros; antrajame ir trečiajame aukštuose atsiras pagalbinės ir techninės patalpos. Bus įsigyti įranga ir baldai, būtini veiklai vykdyti.

Šiuo projektu bus išspręstos kelios opios miesto problemos – nenaudojamas kultūros paveldo objektas – sinagogos pastatas – taps vėl naudojamas ir reikalingas miesto gyventojams, o Kraštotyros muziejus, kasmet vis plečiantis savo veiklą ir sulaukiantis vis daugiau lankytojų, gaus naujas erdves savo plėtrai. Alytaus menininkams atsiras tinkamos patalpos parodoms organizuoti, nes šiuo metu dailininkai savo darbus eksponuoja ant įvairių sienų be tinkamo apšvietimo ir klimato. Miesto gyventojai, ypač jaunimas, turės pakankamai vietos edukacijai ir saviraiškai. Išlaikant sinagogos autentišką bus įkurta ekspozicija, skirta žydų istorijai įamžinti. Numatomas apsilankymų paveldo objekte skaičius – 2 966 lankytojai per metus.

Kapitalinio remonto darbus vykdo viešojo pirkimo konkursą laimėjusi UAB „Ekodora“; rangos darbų vertė 404 982,21 Eur. Rangos darbų sutartis pasirašyta 2019-01-03, numatoma darbų trukmė – 16 mėnesių su galimybe trukmę pratęsti 2 mėnesiais. Projektas bus baigtas įgyvendinti 2020 m.

Projektui Nr. 05.4.1-CPVA-R-302-11-0003 pagal 2018-06-25 pasirašytą sutartį su VšĮ Centrine projektų valdymo agentūra skirta 206 056 Eur ES parama, 238 504,16 Eur skiria savivaldybė. Projektas įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 priemonę aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus (aktualizavimas – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūriniais, socialiniams ir (arba) ekonominiams (t. y. teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams). Programos paskirtis – užtikrinti kryptingą visų kultūros srities išteklių panaudojimą sumanios, kuriančios ir įtraukios visuomenės tapatybei ir darnai stiprinti bei ekonominiam konkurencingumui skatinti.

Ingrida Leskevičienė,
projekto vadovė,
AMSA Finansų ir investicijų skyriaus
vyriausioji specialistė